

Jan Toorop is geboren in 1860 te Poerworedjo, een afgelegen hoofdplaats op Java. Zijn vader, laatstelijk Resident van Sambas (N.-Borneo), was van Noorsche afkomst; zijn moeder het kind van een Engelschman en eene Javaansche.

Op nauwelijks 3-jarigen leeftijd werd hij, terwijl hij voor het huis van zijn ouders op den weg speelde, bijna gedood door een woeste bende Amok-makers, die alle Europeanen vermoordden. De inlandsche tuinman wist hem nog juist bijtijds te redden.

In Poerworedjo bracht hij zijn jongenstijd door, tot makkers en speelgenooten bijna uitsluitend hebbende Javaansche, Arabische en Chineesche jongens, bij wie aan huis hij gefrappeerd werd door grillige vormen en rijke kleuren, met wie hij genoot in de wilde omstreken, in 't bergland met diepe oerwouden en bruischende watervallen, een fantastisch en impressioneerend midden voor zijn jeugdigen, ontvankelijken geest. Door dezen omgang kreeg hij de indrukken, die later zoo een machtigen terugslag hadden in zijn kunst.

Getroffen door al wat hij om zich heen zag, bleef hij dikwijls uren lang plat uitgestrekt liggen in de schaduw van de „pendoppo,” droomend, of trachtend zijn dromen en indrukken in teekening te vertolken.

Toen behoorden tot zijn geliefde onderwerpen motieven ontleend aan vischpartijen die hij op zee tusschen het eiland Banka en de Koraalriffen maakte met zijn vader en diens vrienden; hij was toen 6 à 7 jaar oud, en volgde zijn vader overal, ook op diens inspectie-reizen. Tehuis gekomen was hij dan dagen bezig met 't teekenen der vreemde en prachtige visschen, der groepen en landschappen die hij had gezien, zoo goed en zoo kwaad 't ging, maar die voor een zoo jongen geest hem op merkwaardige wijze bijbleven.

Van dien tijd dagteekent zijn eerste kennismaking met het Bouddhisme: op een tocht kwamen zij 's nachts op een berg waar zij moesten overnachten bij een kapitein-Chinees die hem als groote gunst liet slapen in een pagode. 's Morgens wakker wordende in deze vreemde omgeving, en het Bouddha-beeld fantastisch verlicht ziende, was zijn eerste beweging gillende van schrik weg te loopen, niet vermoedend dat juist Bouddha hem eens zou inspireeren en hij zelf er zou uitzien als Rama of Vorst Douchmanta!

Toorop's vader was hier administrateur van tin-mijnen, en dus een practisch zakenman, die zijn zoon vrij spoedig naar Batavia zond, om hem daar op school te laten gaan.

Aan boord van een Arabisch schip, van Banka naar Batavia behaalde de jonge knaap zijn eerste succes! De kapitein, zelf Arabier, was zoo ingenomen met de teekeningen die hij hem had zien maken, dat hij, om hem aan te moedigen, toen zij te Batavia aankwamen, hem een groote collectie potlooden en ander teeken-gereedschap schonk.

Sinds dien tijd zag hij zijn ouders niet meer, want toen hij later de kostschool verliet om naar Europa te gaan, was het schip, waarop zijne moeder zich had ingescheept om hem vaarwel te komen zeggen, te laat aangekomen, zoodat zij hem niet meer kon ontmoeten. Zij, en zijn vader stierven toen hij veel later te Brussel woonde.